

ประวัติของพระเจ้านั่งยาเออ

พระองค์ เจ้าศรีเสาวภาคี

พระเจ้านั่งยาเออ พระองค์เจ้าศรีเสาวภาคี เป็นพระเจ้านุชเชอที่ ๖๐ ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประสูติ ณ วันศุกร์ เดือนแปด แรมเจ็ดค่ำ ปีจอ จักรวรรดิรัตนโกสินทร์ ๑๒๒๔ ตรงกับวันที่ ๑๘ กรกฎาคมรัตนโกสินทร์ศก ๔๑ ครั้นทรงพระเจริญมากได้ทรงศึกษาศิลปวิทยาต่าง ๆ มีหนังสือและเลขเป็นต้นในสำนักพระยาศรีสุนทรโวหาร ครั้นเมื่อปีโรงโศกจตุศกกราช ๑๒๔๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับราชการฉลองพระเดชพระคุณช่วยราชการในไปเวตติเกอตาริออฟฟิศโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินเบี้ยหวัด ๑๕ ซึ่งพระองค์เจ้าศรีเสาวภาคีได้รับราชการฉลองพระเดชพระคุณมาโดยเรียบร้อยแล โดยความเพียรมิได้ย่อหย่อน มีพระอิริยาไศยซื่อตรง ดำรงอยู่ในสุจริต ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ฉลองพระเดชพระคุณในที่ใกล้ซีกเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยเป็นอันมาก

ครั้นเมื่อปีกุนนพศกจตุศกกราช ๑๒๔๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นอธิบดีบังคับบัญชาการกรมอักษรพิมพ์ การได้ทรงจัดการแก้ไขเปลี่ยนแปลง การแต่ก่อนให้เจริญเป็นประโยชน์แก่ราชการขึ้นอีกเป็นอันมาก แลได้ทรงเรียบเรียงหนังสือราชกิจจานุเบกษาซึ่งยังไม่เรียบร้อยมาแต่ก่อนนั้นให้เป็นหลักฐานเป็นแบบแผนติดต่อกันมาจนทุกวันนี้

ในปีกุนนพศกจตุศกกราช ๑๒๔๘ นั้นได้ทรงพระราชดำริให้ตั้งโรงพยาบาลขึ้นเป็นครั้งแรก โปรดเกล้าฯ ให้เรียกกรมสัมปาทิกจัดการโรงพยาบาล โปรดเกล้าฯ ให้พระองค์เจ้าศรีเสาวภาคีเป็นกรรมการสัมปาทิกด้วยพระองค์หนึ่ง กรรมการสัมปาทิกได้จัดการตั้งโรงพยาบาลขึ้นโดยลำดับจนถึงเวลาสมควรที่จะตั้งเป็นกรมพยาบาล ขึ้นกรมหนึ่งได้จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลิกกรมสัมปาทิกจัดการโรงพยาบาลเสีย ตั้งเป็นกรมพยาบาลขึ้นกรมหนึ่ง ในปีชวศกสัมปทศกจตุศกกราช ๑๒๕๐ ทรงพระราชดำริเห็นเห็นว่าพระองค์เจ้าศรีเสาวภาคีได้ทรงทำการเมื่อเวลาเป็นกรมสัมปาทิก โดยความอุสาหและมีพระหฤทัยรักใคร่ในการโรงพยาบาลนี้มาก จึงพระหฤทัยจะให้การเจริญอยู่เสมอสมควรที่จะฉลองพระเดชพระคุณในกรมพยาบาลสืบไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระองค์เจ้าศรีเสาวภาคีเป็นอธิบดีบังคับบัญชาการกรมพยาบาลตั้งแต่นั้นมาได้ทรงจัดการโรงพยาบาลเพิ่มเติมต่อไปโดยพระอุสาหอย่างยิ่ง จนการโรงพยาบาลนี้เจริญแพร่หลายมาโดยลำดับทั้งราชการซึ่งมีประจำพระองค์มาแต่เดิมนั้น ก็ยังคงฉลองพระเดชพระคุณอยู่เสมอเหมือนแต่ก่อน ทั้งราชการจรอีกหลายอย่าง คือได้เป็นนายท่านทำการปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม แลเป็นข้าหลวงกำกับสอยวิชาหนังสือไทย แลเป็นกรรมการสัมปาทิกจัดการพิมพ์พระ

ใคร บัญชีด้วย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 พระ ราช ทาน เงิน เค็อนเพิ่มขึ้นในไร่ เวศ สี่ เกว
 คา รือ อฟ พัก เป็น ปี ละ ๓๐ ซึ่ง พระราชทาน
 เงิน เค็อน ในกรมพยาบาล ปี ละ ๓๐ ซึ่ง พระราชทาน
 เย็บ หวี ค ๑๒ ซึ่ง

ให้ รับ พระ ราช ทาน เครื่อง อิศ ริ ยา ภรณ์
 ทู คีย จุ ด จอม เกล้า วิ เศษ ดวง หึ่ง เครื่อง อิศ
 ริ ยา ภรณ์ มง กฏ สยาม ชั้น ที่ ๔ ภา ทิ รา ภรณ์
 ภาย หลัง เลื่อน เป็ น ชั้น ที่ ๒ จุ ด สุ รา ภรณ์ ดวง หึ่ง
 เมื่ อ พระ องค์ เจ้า ศรี เสาว ภางค์ ได้ รับ ราช การ
 ผล ของ พระ เศษ พระ คุณ ใน ราช การ หลาย
 ตำแหน่ง เช่น นี้ ก็ มี ใ ต้ ทรง ย่อ ท้อ ต่อ ความ
 ลำบาก พระ ภาย ย่อม ทรง พระ อุ สาศ ธิ บั ราช การ
 ผล ของ พระ เศษ พระ คุณ ให้ ราช การ ใน น้ า ที่
 เป็ น ไป โดย เจริญ แล เรียบ ร้อย บั ริ บุณย ทุก ตำแหน่ง
 ภาย หลัง มี พระ โรค เย็บ ค เย็บ น ให้ ถอย กำ ลัง
 พระ ภาย ไป ถึง คับ นี้ ก็ ยัง ทรง พระ อุ สาศ
 ธิ บั ราช การ เสมอ อยู่ จน ถึง กาล ที่ สุก ครอง น
 คิ ด คำ นวน พระ ชนม์ พร รมา ตาม ลู ย คิ ด กาล
 ใ ต้ ๒๗ ปี ๒ เดือน ๒๓ วัน คิ ด เป็ น วัน
 ใ ต้ ๑๘๘๘๗ วัน การ ที่ ค็อง เดี ย พระ
 บรม วงษา นุ วงษ์ ผู้ มี ความ จง รั ย ภา กิ คี แล มี
 ความ อ สาศ ใน ราช การ ไป พระ องค์ หึ่ง คัง นี้
 เป็ น ที่ ทรง พระ อา โดย ใน พระ ภาย ส้ม เดี จ
 พระ เจ้า อยู่ หัว แล เป็ น ที่ โศก เค็ว เส็ ย คาย
 ของ พระ บรม วงษา นุ วงษ์ ข้ า ราช การ แล ประ
 ชุม ชน เป็ น อี น มาก

กำหนดไว้ทุกข
 จำนวน วัน คิ ด สำ เร็ว ตาม กำหนด

สำ หรับ ไว้ ทุก ข์ ของ พระ บรม วงษา นุ วงษ์ ฝ่าย น้ า
 ฝ่าย ใน ใน การ ที่ พระ เจ้า น้ อง ยา เขอ
 พระ องค์ เจ้า ศรี เสาว ภางค์ สิ้น พระ ชนม์
 ตั้ง แต้ วันที่ ๑๑ ตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๑๐๘
 เวลา ย้าย ๑ โมง ๕๐ นาที

- สมเด็จพระ บรม โอรสา ธิราช ๖๑ วัน
- สมเด็จพระ เจ้า น้ อง ยา เขอ ๑๑ วัน
- สมเด็จพระ เจ้า ลูก เขอ ๖๑ วัน
- สมเด็จพระ เจ้า ลูก เขอ ใน พระ
 อรรคชา ยา เขอ ๕๗ วัน
- พระ เจ้า น้ อง ยา เขอ เจ้า พ้า ๑๑ วัน
- พระ เจ้า ลูก เขอ เจ้า พ้า ๕๗ วัน
- พระ เจ้า บรม วงษ เขอ ๕๕ วัน
- พระ เจ้า ราช วร วงษ เขอ ๑๕ วัน
- พระ เจ้า พัน าวง เขอ พระ เจ้า น้ อง ยา เขอ
 พระ เจ้า น้ อง นาง เขอ ๑๐๐ วัน
- พระ เจ้า ลูก เขอ ๕๖ วัน
- พระ เจ้า บวร วงษ เขอ ชั้น ๒ ๑๕ วัน
- พระ เจ้า บวร วงษ เขอ ชั้น ๓ ๗ วัน
- พระ เจ้า บวร วงษ์ เขอ ชั้น ๔ ๕๕ วัน
- พระ บวร วงษ เขอ ๑๕ วัน
- พระ สัม พัน าวงษ์ เขอ ๗ วัน
- พระ วร วงษ์ เขอ ชั้น ๒ ๑๕ วัน
- พระ วร วงษ์ เขอ ชั้น ๓ ๗ วัน
- พระ วร วงษ เขอ ชั้น ๔ ๕๖ วัน
- พระ วงษ์ เขอ ชั้น ๒ ๗ วัน
- หม่อม เจ้า ใน สม เดี จ พระ เจ้า น้ อง ยา เขอ ๕๖ วัน
- หม่อม เจ้า ใน พระ องค์ เจ้า ศรี เสาว ภางค์ ๓๖๕ วัน
- หม่อม เจ้า ฝ่าย พระ บรม มทา ราช วัจ